

OBSAH

Slovo úvodem	17
Foreword	18
VÍTKOVÁ, M.	19
Speciální potřeby žáků v kontextu Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání – druhý rok realizace výzkumného záměru <i>Special Needs of Pupils in the Context of the Framework Educational Programme for Basic Education – the Second Year of the Research Realization</i>	
ANOTACE PŘÍSPĚVKŮ Z KONFERENCE S MEZINÁRODNÍ ÚČASTÍ	
I. část: Vzdělávání žáků s narušenou komunikační schopností	31
<i>I. part: Education of Pupils with Impaired Communication Ability</i>	
BAZALOVÁ, B.	33
Proces osvojování jazyka u dětí s poruchami autistického spektra <i>The Process of Language Acquisition in Children with Autism Spectrum Disorder</i>	
BĚHOUNKOVÁ, L.	34
Komunikace v artefilitice – princip i náplň intervence žáků s poruchami chování a emocí v procesu inkluzivního vzdělávání na 2. stupni základní školy <i>Communication in Artephtiletics – Principle as Well as Content of Intervention for Pupils with Behavioral and Emotional Disorders in the Process of Inclusive Primary Education on 5th to 9th grade</i>	
BLAHUTKOVÁ, M.	36
Využití psychomotorických cvičení při rozvoji komunikace žáků základní školy <i>Use of Psychomotor Exercises in Communication Development in Primary School Pupils</i>	
BLAHUTKOVÁ, M.; SIGMUND, Z.	37
Psychomotorická cvičení pro rozvoj komunikace na základní škole u dětí s poruchami učení <i>Psychomotor Exercises for Communication Development in Children with Learning Disorders in Primary Schools</i>	
BLAŽKOVÁ, R.	38
Komunikační bariéry v matematice u dětí s poruchami učení <i>Communication Problems in Mathematics of Pupils with Learning Disability</i>	
BOČKOVÁ, B.	39
Možnosti komunikace s dětmi a žáky s vývojovou dysfázií <i>The Ways of Communication with Children and Pupils with Developmental Dysphasia</i>	

- BOČKOVÁ, B. 40
Přístupy k terapii vývojové dysfázie
The Accessions to the Therapy of the Developmental Dysphasia
- BOČKOVÁ B.; BYTEŠNÍKOVÁ, I.; HORÁKOVÁ, R.; KLENKOVÁ, J. 41
Komunikační kompetence a narušená komunikační schopnost u žáků
na 1. stupni základních škol
*Communication Competences and Impaired Communication Ability
of Pupils at 1st to 5th grade of Primary Schools*
- BROŽOVÁ, D. 42
Komunikace žáků se specifickými poruchami učení a možnosti jejího rozvoje
*Communication of Pupils with Specific Learning Difficulties and Possibility
of its Advancement*
- BROŽOVÁ, D. 43
Komunikační kompetence a jejich rozvoj u žáků
se specifickými poruchami učení na základních školách v Jihomoravském regionu
*Communication Competences of Pupils with Specific Learning Difficulties
at Primary Schools in South Moravian Region and Possibility of its Advancement*
- DOLEŽALOVÁ, L. 44
Auditivně-verbální terapie u sluchově postižených dětí
Auditive-Verbal Therapy in Children with Hearing Impairment
- GREVAROVÁ, R. 45
Problematika počáteční výuky ruskému jazyku u žáků
s narušenou komunikační schopností – výsledky výzkumu
*The Initial Stage of Teaching Russian in Classes with Pupils
with Impaired Communication Ability – Research Results*
- HÁDKOVÁ, K.; INGALLOVÁ, L.; KVĚTOŇOVÁ, L. 46
Analýza školního zařízení dětí s kochleárním implantátem
School Enrollment of Children with Cochlear Implants
- HANUŠOVÁ, S. 47
Komunikační přístup ve výuce cizího jazyka u žáků
se specifickými poruchami učení
*Communicative Approach in Foreign Language Teaching
to Pupils with Specific Learning Difficulties*
- HANUŠOVÁ, S. 48
Rozvoj komunikační kompetence v cizím jazyce
u žáků se specifickými poruchami učení
*Development of Communicative Competence in a Foreign Language
in Pupils with Specific Learning Difficulties*

III část: Vzdělávání žáků s mentálním postižením (příspěvky z Německa) 131

III. part: Education of Pupils with Mental Retardation (German Authors)

STINKES, U. 133

Sexualita a postižení – již žádné tabu?!

Sexualität und Behinderung – kein Tabuthema mehr?!

RAINER TROST, KATJA SCHMIDHAMMER 134

Paměť a zpracování informací:

Jak si osoby s mentálním postižením osvojují svět

Gedächtnis und Informationsverarbeitung:

Wie sich Menschen mit geistiger Behinderung die Welt aneignen

Seznam autorů 137

List of authors

Příloha CD-ROM – Příspěvky autorů v plném znění

Supplement CD-ROM – Full papers

doc. PaedDr. Jiřina Kienková Ph.D.

červenec 2008

HAVELKOVÁ, M.; KACHLÍK, P.; PROCHÁZKOVÁ, L.	49
Specifika komunikačních schopností nadaných žáků na základních školách v Jihomoravském kraji <i>Particularities of Talented Pupils' Communication Ability in Primary Schools in the South Moravian Region</i>	
HORÁKOVÁ, R.	51
Přípravenost pedagogů na integraci žáků s postižením sluchu na 1. stupeň běžných základních škol v Jihomoravském kraji <i>Teacher's Preparedness for Integration of Pupils with Hearing Impairment to the Primary Schools in South Moravia Region</i>	
HORÁKOVÁ, R.	53
Možnosti integrace a socializace jedinců s postižením sluchu s ohledem na úroveň jejich komunikačních dovedností a na kulturu neslyšících <i>Integration and Socialization of Persons with Hearing Impairment with Respect to their Communication Skills and the Deaf Culture</i>	
HRICOVÁ, L.	54
Rozvoj komunikačních kompetencí u jedinců se současným zrakovým a sluchovým postižením <i>Development of Communication Competences in Persons with Deaf Blindness</i>	
JANÍKOVÁ, V.	55
Fonetická-fonologická kompetence u žáků s narušenou komunikační schopností při učení se němčině <i>Phonetic and Phonological Competence of Pupils with Impaired Communication Ability in Learning German</i>	
JANÍKOVÁ, V.	56
Komunikativní výuka němčiny a ústní projev u žáků s narušenou komunikační schopností <i>Communicative German Teaching and Speaking in Pupils with Impaired Communication Ability</i>	
JANOŠOVÁ, I.	58
Slovní úlohy jako prostředek komunikačních dovedností <i>Verbal Tasks as a Means of Development of Communicative Competences</i>	
KLENKOVÁ, J.	59
Analýza výskytu narušené komunikační schopnosti u žáků na 1. stupni základních škol v Jihomoravském kraji <i>Analysis of Occurrence of Impaired Communication Ability in Primary School Pupils in the of South Moravian Region</i>	
KLENKOVÁ, J.	60
Vzdělávání žáků s dysfázií v základní škole <i>Education of Pupils with Dysphasia at the Primary School</i>	

- KNOPOVÁ, B. 61
Hudební výchova a její možnosti při rozvoji komunikativních dovedností u dětí se specifickými poruchami učení
Music Classes and their Possible Role in Development of Communication Competences of Children with Specific Learning Difficulties
- KOCUMOVÁ, Š. 62
Integrace žáků s narušenou komunikační schopností z pohledu rodičů
Integration of Pupils with Impaired Communication Ability – Parents' View
- KOLÁŘOVÁ, M. 63
Komunikační výchova ve školním vzdělávacím programu logopedická škola
Teaching Communication Skills in School Education Programmes of Primary School and Kindergarten for Children and Pupils with Impaired Communication Ability
- KROČA, D. 65
Umělecký přednes poezie a prózy ve znakovém jazyce (Pedagogická poema)
Art Poetry and Prose Performance in Sign Language (PEDAGOGICKÁ POEMA)
- KYLOUŠKOVÁ, H. 66
Žáci se specifickými poruchami učení ve výuce francouzského jazyka – výsledky výzkumu provedeného na školách Jihomoravského kraje
Pupils with Specific Learning Difficulties in French Language Classes – Results of a Research Conducted on South Moravian Schools
- KYLOUŠKOVÁ, H.; SCHEJBALOVÁ, Z. 67
Výuka francouzské výslovnosti u žáků se specifickými poruchami učení
Teaching French Pronunciation to Pupils with Specific Learning Difficulties
- MANDZÁKOVÁ, S. 68
Verbálna aktivita v komunikácii učiteľa a žiakov so stredne ťažkou mentálnou retardáciou
Verbal Activity in Communication Between a Teacher and Pupils with Moderate Mental Retardation
- MIKOLÁŠKOVÁ, M. 69
Budování komunikační kompetence u žáků na 2. stupni Základní školy logopedické v Brně
Building Communication Competences in 5th to 9th Grade of Primary School for Pupils with Speech Impairment
- MLÝNKOVÁ, R. 70
Závislost efektivity výuky cizího jazyka na výukových metodách v aplikaci na děti se specifickými poruchami učení
Dependence of the Effectiveness of Foreign Language Teaching on Teaching Methods in Application on Children with Specific Learning Difficulties

- MLÝNKOVÁ, R. 71
 Problematické aspekty výuky cizích jazyků u žáků
 s narušenou komunikační schopností
*Difficult Issues in Foreign Language Teaching of Children
 with Impaired Communication Ability*
- MUHIČ, J. 72
 Sociální aspekty narušení komunikačních schopností bilingvních dětí
Social Aspects of Impaired Communication Ability in Bilingual Children
- NAVRÁTILOVÁ, D. 73
 Reedukace specifických poruch učení z pohledu italských logopedických pracovníků
*Re-education of Specific Learning Difficulties from the Point of View
 of Italian Speech Therapists*
- OPATŘILOVÁ, D. 74
 Komunikace u jedinců s těžkým zdravotním postižením
Communication of People with Severe Health Disability
- PAVLOVSKÁ, M.; VOJTOVÁ, V. 75
 Dramatická výchova jako komunikační most v procesu prevence
 a intervence u dětí v riziku poruch chování
*Drama in Education as a Bridge for Communication within the Process
 of Prevention and Intervention of Children in Risk of Behaviour Disorder*
- PITNEROVÁ, P. 76
 Některá úskalí komunikace s integrovaným sluchově postiženým dítětem
Selected Issues in Communication with Hearing-Impaired Children
- PROCHÁZKOVÁ, L. 77
 Dotek jako prostředek komunikace
Touch as an Instrument of a Communication
- PROCHÁZKOVÁ, M. 78
 Situační analýza dostupnosti kurzů a programů českého jazyka pro cizince
Situational Analysis of Availability of Czech Courses and Programmes for Foreigners
- REISSNER, M. 79
 Limity literární recepce (narace a impulzy u dětí se specifickými omezeními)
*Literary Perception Limits (Narration and Impulses in Children
 with Specific Difficulties)*
- SIEGLOVÁ, N. 80
 Komunikace českých žáků a žáků – cizinců s epickým textem (výzkum recepce)
*Communication of the Czech Pupils and Pupils-Foreigners
 with the Epic Text (Reception Research)*

- SOLÁROVÁ, K. 81
 Narušená komunikační schopnost a možnosti logopedické intervence
 u osob s Parkinsonovou nemocí
*Impaired Communication Ability and Possibilities of Speech Therapy
 of Persons Suffering from Parkinson's Disease*
- ŠUBRTOVÁ, M. 82
 Intencionální literatura pro děti a mládež ve vztahu k žákům
 se speciálními vzdělávacími potřebami
*Intentional Literature for Children and Youth in Relation to Pupils
 with Special Educational Needs*
- TARCSIOVÁ, D. 84
 Posunkový jazyk jako primární forma komunikace nepočujících
Sign Language as the Main Means of Communication of Deaf People
- VÍTKOVÁ, M. 85
 Analýza souvislostí mezi poruchou motoriky a narušenou komunikační schopností
 u dětí s pohybovým postižením
*Analysis of Coherence between Disturbed Motor Ability
 and Impaired Communication Ability in Children with Physical Impairment*
- VOJTOVÁ, V. 87
 Pohybové aktivity jako komunikativní intervenční strategie
Physical Activities as a Form of Communicative Intervention Strategy
- VOJTOVÁ, V. 88
 Videotrénink interakcí jako komunikační prostředek pro podporu dětí
 v riziku poruch chování a s poruchou chování
*Video Training as Communicative Tool for Support of Children at Risk
 of Behavioural Disorders and with Behavioural Disorder*
- ZÍTKOVÁ, J. 89
 Lyrický text v komunikaci s prepubescentním čtenářem
 (výsledky výzkumu recepce uměleckého textu žáky se speciálními vzdělávacími potřebami)
*Lyrical Text in Communication with a Prepubescent Reader (Results of a Research
 on Reception of Artistic Texts by Children with Special Education Needs)*

II. část: Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	91
II. part: Education of Pupils with Special Educational Needs	
BARTOŇOVÁ, M.	93
Vzdělávání dětí se sociálním znevýhodněním v přípravné třídě základní školy v období 2000–2008	
<i>Education of Children with Social Disadvantage in Preparatory Classes of Primary Schools in the Period 2000–2008</i>	
BARTOŇOVÁ, M.; KOZÁKOVÁ, K.	94
Problematika jedinců s poruchou pozornosti (ADHD) v zahraničním výzkumu	
<i>Persons with Attention Deficit Disorder (ADHD) in Foreign Research</i>	
BARTOŇOVÁ, M.; NAVRÁTILOVÁ, D.	95
Příprava na povolání jedinců se specifickými poruchami učení	
<i>Professional Orientation of People with Specific Learning Difficulties</i>	
BARTOŇOVÁ, M.; PIPEKOVÁ, J.	96
Asistent pedagoga v přípravné třídě základní školy	
<i>Teacher's Assistant in Preparatory Class at Primary School</i>	
BAZALOVÁ, B.; BUDÍNOVÁ, L.	97
Poruchy autistického spektra (PAS)	
<i>Autism Spectrum Disorders (ASD)</i>	
BAZALOVÁ, B.; POLENSKÝ, M.; ŽAMPACHOVÁ, Z.	98
Výchozí data pro výzkum v oblasti poruch autistického spektra (PAS) v Jihomoravském kraji	
<i>Source Data for Research in the Area of Autism Spectrum Disorders (ASD) in the South Moravian Region</i>	
BLAHUTKOVÁ, M.; BRŮŽKOVÁ, L.; PACHOLÍK, V.	99
Využití psychomotorických činností v rámci komplexní péče o děti se zrakovým postižením	
<i>Use of Psychomotor Activities within the Complex Care of Children with Visual Disorders</i>	
BŘOŮŠKOVÁ, H.; ŠKRABÁNKOVÁ, J.	100
Komunikační specifika nadaných žáků	
<i>Specificity of Communication in Gifted Children</i>	
CVEČKOVÁ, P.; HAMADOVÁ, P.; PAVLOVSKÁ, M.; ŠIRŮČEK, J.	101
Využití dramatické výchovy a efektivních metod práce v prostředí školní integrace	
<i>Use of Drama and Effective Methods in School Integration</i>	
ČEDÍK, M.; ŠTROSSOVÁ, H.	102
Participace rodičů na intervenci žáků s poruchami emocí a chování v komunitním systému	
<i>Parent Participation in Upbringing of Pupils with Attention Deficit Disorders in Community System</i>	

- ČECH, T.; HANÁKOVÁ, I. 103
 První zkušenosti z implementace témat primární prevence rizikového chování do školních vzdělávacích programů
First Experience with the Implementation of Primary Prevention of Risk Behavior into School Educational Programs
- ČÍKOVÁ, D. 104
 Čtenářská gramotnost žáků se specifickými poruchami učení na druhém stupni ZŠ v porovnání se žáky nadanými
Child with Specific Learning Difficulties and his/her Reading Literacy in Comparison with Talented Child
- FIALOVÁ, I. 105
 Problematika edukace žáků s chronickým onemocněním (s dg. diabetes mellitus a fenylketonurie) v prostředí základní školy
Issues of Education of Pupils with Chronic Illness (with Diagnosis Diabetes Mellitus and Phenylketonuria) in the Environment of Primary School
- FIALOVÁ, I. 107
 Aspekty ovlivňující úspěšnou interpersonální komunikaci v edukačním procesu žáků s diagnózou epilepsie na základní škole
Aspects of Successful Interpersonal Communication in Education of Pupils with Epilepsy Diagnosis at Primary School
- FILOVÁ, H.; HAVEL, J.; KRATOCHVÍLOVÁ, J. 108
 Komunikace jako prostředek sebeevaluaace učitelů v inkluzivní škole
Communication as a Means of Teacher's Self-Evaluation in Inclusive Schools
- FRIEDMANN, Z.; LAZAROVÁ, B. 109
 Volba studijního zaměření žáků se speciálními vzdělávacími potřebami: pohledy vedení základních škol
Academic Choice of Pupils with Special Educational Needs: the Views of Basic School Managements
- GULOVÁ, L. 110
 Aktivity a programy směřující k rozvoji vzdělávacích perspektiv romského dítěte
Activities and Programmes Leading to the Development of Educational Perspectives of Roma Child
- HÁDKOVÁ, K.; KVĚTOŇOVÁ, L.; PEŠÁK, M.; STRAKA, M.; ŠUMNÍKOVÁ, P. 111
 Možnosti speciálně pedagogické podpory osob s těžkým zrakovým postižením při zaměstnávání
Ways of Special Education Support for Persons with Severe Visual Impairment in Employment Search

- HLAĎO, P. 113
 Volba povolání očima dospívajících a jejich rodičů:
 metodologie a vybrané postupy výzkumu
*Career Choice from the Point of View of Adolescents and Their Parents:
 The Methodology and Selected Research Results*
- HRABCOVÁ, J. 114
 Vzdělávání žáků v postavení azylanta a účastníka řízení o udělení azylu
 v České republice
*Education of Pupils with Status of Person Enjoying Supplementary Protection
 and a Party to Proceedings for Granting International Protection in the Czech Republic*
- CHALOUPKOVÁ, P. 115
 Systém hodnocení chování jako výchovná strategie v rehabilitační fázi edukace dítěte
 s poruchou emocí a chování
*Behavior Assessment as an Educational Strategy in Rehabilitative Phase
 of Educational Process of a Child with Emotional and Behavioral Disorder*
- KALEJA, M. 116
 Přínos a úskalí reformní alternativní pedagogiky pro výchovně vzdělávací práci
 s romskými žáky
*Benefits and Difficulties of Reform Alternative Pedagogy for Educational Work
 with Roma Pupils*
- MÜHLPACHR, P. 117
 Deficit interpersonální komunikace jako zdroj sociálně patologických projevů chování
Interpersonal Communication Deficit as a Source of Sociopathological Behaviour
- NĚMEC, J.; ŠTĚPAŘOVÁ, E. 118
 Edukace sociálně znevýhodněných žáků z pohledu asistentů pedagoga brněnských
 základních škol
*Education of Pupils with Social Disadvantage: from the Point of View
 of Teacher's Assistants at Primary Schools in Brno*
- NOVÁKOVÁ, Z. 119
 Posilování komunikativních kompetencí u žáků se souběžným zrakovým
 a přidruženým postižením
*Enhancing the Communication Competences of Pupils with Visual Impairments
 and Other Disability*
- NOVOTNÝ, P.; VOJTOVÁ, V. 120
 Problematika spolupráce školy a policie při šetření delikvence dětí a mladistvých
School and Police Cooperation with Investigation of Child and Juvenile Delinquency

- PANČOCHA, K. 121
 Sociální determinanty inkluzivního vzdělávání.
 Vymezení pojmů a návrhy výzkumných strategií
Social Determinants of Inclusive Education.
Defining Terminology and Possibilities of Research
- PŘINOSILOVÁ, D. 122
 Diagnostika školní zralosti a připravenosti pro školu v kontextu speciální pedagogiky
School Maturity Diagnostics and School Readiness in the Context of Special Pedagogy
- SLAVÍKOVÁ, D. 123
 Význam zavedení přípravného ročníku na povolání pro žáky s tělesným postižením
 ve StephenHawkingschule v Neckargemünd v Německu
*Importance of the Introduction of Special Vocational Training Course for Physically
 Disabled Pupils in the StephenHawkingSchule in Neckargemünd in Germany*
- TŘOSOVÁ, T. 124
 Podpora žáků s DMO Sdružením zdravotně postiženým občanů a jejich přátel
Support for Pupils with Cerebral Palsy by the Association of Physically Disabled Citizens
- VAĎUROVÁ, H. 126
 Sociální podpora a komunikace jako významné faktory zvládnání zátěže u pečovatelů
 o děti se zdravotním onemocněním
*Social Support and Communication as Important Factors of Coping in Caregivers
 of Seriously Ill Children*
- VÍTEK, J. 127
 Kvalita života žáků s epileptickými záchvaty – aspekty psychosociální a pedagogické
Quality of Life of Pupils with Epileptic Attacks – Psychosocial and Pedagogical Aspects
- VÍTEK, J. 128
 Edukativní přístup k získávání specifických kompetencí
 v pregraduální přípravě speciálních pedagogů
*Educative Approach for Acquiring Specific Competences in Pre-gradual Preparation
 of Special Needs Teachers*
- ZEZULKOVÁ, E. 129
 Školská integrace žáků s mentálním postižením
Educational Integration of Pupils with Mild Mental Retardation
- ŽEMBEROVÁ, V. 130
 Umelecký text a znevýhodnené diéta
Artistic Text and Child with a Disability